

Bønnerup Havns erhvervsøkonomiske betydning for lokalsamfundet



Udarbejdet af GEMBA Seafood Consulting for Norddjurs Kommune

20. November 2007



Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	2
RESUMÉ	2
OPLANDSANALYSENS RESULTATER – BØNNERUP HAVN	3
FREMGANGSMÅDE	4
HAVNEPROFIL – BØNNERUP HAVN Værdikæder De fire ”kendetegn”	5
ERHVERVSPROFILER	8
HOVEDTABEL OPLANDSANALYSE – BØNNERUP HAVN	10
BILAG: TABELMATERIALE – BØNNERUP HAVN	11



Indledning

Norddjurs kommune har i efteråret 2007 gennemført en oplandsanalyse af Bønnerup Havn. Analysen er udarbejdet af GEMBA Seafood Consulting. Analysen afdækker Bønnerup Havns økonomiske betydning for lokalsamfundet og oplandet. I oplandsanalysen betragtes Bønnerup Havn som et sammenhængende hele, der består af en række selvstændige økonomiske virksomheder og enheder. Havnen er dermed kernen i en erhvervsklynge, der indeholder en række økonomiske værdikæder og faglige kompetencer.

Oplandsanalysen giver et økonomisk øjebliksbillede af havnens situation samt en vurdering af Bønnerup Havns betydning for oplandet. Dertil kommer en vurdering af havnens profil og styrkepositioner.

Resumé

Den gennemførte analyse viser, at Bønnerup Havn er centrum for erhvervsaktiviteten og værdiskabelsen i og omkring Bønnerup by samt den nordlige del af Norddjurs Kommune.

Bønnerup Havn er rammen om en erhvervsklynge, hvor specielt to værdikæder spiller en stor rolle. Den ene værdikæde er samlet omkring fiskeriet, og den anden omkring turisme/lystbåde. Disse to værdikæder er essentielle for værdidannelsen på havnen.

- Erhvervsklyngen Bønnerup Havn er grundlag for næsten 120 arbejdspladser. Indkomstgrundlaget fra klyngen svarer til 1,1 pct. af beskatningsgrundlaget i Norddjurs Kommune og mere end fem procent af beskatningsgrundlaget i den gamle Nørre Djurs Kommune.
- Erhvervsklyngen indeholder en værdikæde der er samlet om fiskeri og de tilknyttede erhverv. Landingerne af tunger spiller for den værdikæde en afgørende rolle. Bønnerup Havn har desuden en fordelagtig placering i forhold til fiskeriet i Kattegat.
- Turisme og lystbådehavnen spiller også en betydelig rolle for klyngens udvikling og udgør den anden værdikæde i Bønnerup Havn. Det må forventes, at denne værdikæde vil få større betydning for erhvervsklyngen i fremtiden.
- Bønnerup Havn er som erhvervsklynge baseret på primært to værdikæder (fiskeri og turisme). De to værdikæder er tæt knyttede og udgør i stigende grad hinandens forudsætninger. Denne situation aktualiserer behovet for udviklingen af en ny eller flere nye værdikæder, der kan skabe bæredygtighed og balance mellem nye forretningsmuligheder på havnen og de eksisterende værdikæder.



Oplandsanalysens resultater – Bønnerup Havn

Den økonomiske del af oplandsanalysen viser at erhvervsklyngen omkring Bønnerup Havn samlet set danner grundlag for mere end 105 personers beskæftigelse direkte og indirekte. Dertil kommer den afledte beskæftigelse, som disse arbejdspladser giver i lokalområdet.

Den samlede bruttoeffekt i forhold til beskæftigelsen omkring Bønnerup Havn erhvervsklynge (direkte, indirekte og induceret) kan opgøres til næsten 120 personer/arbejdspladser.

Tabel 1: Bønnerup Havn, beskæftigelse, Antal personer, 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	82		82
Indirekte	23		23
Inducerede		12	12
Total	105		117

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Oplandsanalysen viser også, at den samlede omsætning eller produktionsværdi i erhvervsklyngen omkring Bønnerup Havn kan opgøres til mere end 120 mio. kr.

Tabel 2: Bønnerup Havn, produktionsværdi, Mio. Kr., 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers Forbrug	Total
Direkte	75,2		75,2
Indirekte	35,2		35,2
Inducerede		10,7	10,7
Total	110,4	10,7	121,2

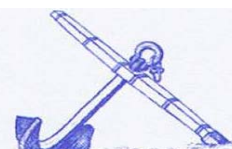
Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Oplandsanalysen viser, at erhvervsklyngen omkring Bønnerup Havn har en direkte og indirekte indkomstkæbelse på næsten 50 mio. kr. og at den inducerede værdi af havnens aktiviteter kan opgøres til 4,9 mio. kr. Sammenlagt er det en indkomstkæbelse på 54,6 mio. kr. i 2006.

Tabel 3: Bønnerup Havn, indkomstkæbelse (Bruttoværditilvækst) Mio. Kr., 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	37,1		37,1
Indirekte	12,6		12,6
Inducerede		4,9	4,9
Total	49,7	4,9	54,6

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S



Oplandsanalysen viser, at de afledte skatter fra Bønnerup Havn kan opgøres til 15,5 mio. kr. i 2006, svarende til 5,1 pct. af den gamle Nørre Djurs kommunes beskatningsgrundlag, og svarende til ca. 1,1 pct. af det samlede indkomstbeskatningsgrundlag i den nuværende Norddjurs kommune.

Tabel 4: Bønner Havn, beregnede skatter, Mio. Kr., 2006

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	10,2		10,2
Indirekte	3,7		3,7
Inducerede		1,6	1,6
Total	13,9	1,6	15,5

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Bønnerup Havns samlede produktionsværdi, betragtet som erhvervsklynge kunne i 2006, opgøres til 121 mio. kr. Sammenholdes antallet af ansatte personer på havnen kan omsætningen pr. ansat opgøres til lidt over 1 million kr. pr. person.

Fremgangsmåde

Oplandsanalysen for Bønnerup Havn indeholder tre elementer:

- Desk-research vedrørende Bønnerup Havn og det fiskeri, der udøves fra havnen.
- Dataindsamling og beregninger, som danner grundlag for den økonomiske analyse af Bønnerup Havns betydning for oplandet. De økonomiske beregninger i analysen er foretaget af Syddansk Universitet og Gemba Seafood Consulting
- Interviewrunde blandt udvalgte virksomheder med henblik på identifikation af Bønnerup Havns styrkepositioner og profil ud fra forskellige interessenters virke i havnen. Desuden danner interviewene grundlag for udvælgelsen af 4 erhvervsvirksomheder, som i særlig grad er med til at tegne havnens profil.

I løbet af undersøgelsesperioden er der sendt spørgeskemaer ud til 60 virksomheder med tilknytning til havnen, og mere end 50 virksomheder har besvaret. Derudover er der i september måned gennemført interviews med 10 repræsentanter fra virksomheder, der har væsentlig betydning for den nuværende situation på Bønnerup Havn. Den høje svarprocent styrker i høj grad validiteten af oplandsanalysens resultat.



Havneprofil – Bønnerup Havn

Værdikæder

Fiskeri udgør kernen i erhvervslivet på Bønnerup Havn og hovedparten af de økonomiske aktiviteter på havnen er tilknyttet fiskeriet. Det tætte samspil mellem et aktivt fiskerierhverv og en aktiv aftagerside samt de tilknyttede serviceerhverv skaber forudsætningerne for havnens væsentligste værdikæde:

- **fiskeri → handel → service → havn**

Bønnerup Fiskeriforening har desuden gennem tiden spillet en betydelig rolle for udviklingen og driften af havnen og dermed har en stærk lokal opbakning også medvirket til at skabe grundlaget for fiskeriværdikæden.

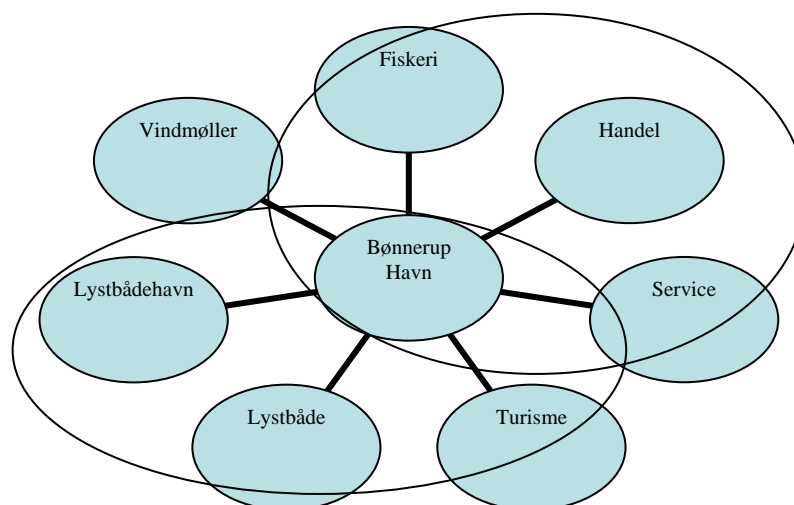
Den anden essentielle værdikæde på havnen er opbygget omkring:

- **turisme → lystbåde → lystbådehavn → havn**

En relativ ny værdikæde, som de sidste år har fået større betydning for havnens liv og udvikling. De to værdikæder er sammenflettede og tilsammen danner de ryggen i den erhvervsklynge, der i dag er opbygget omkring Bønnerup Havn.

Vekselvirkningen mellem de to værdikæder er i dag samlet set havnens stærkeste styrkeposition og udgør det udgangspunkt, som i et samarbejde med andre interessenter såsom kommunen eller private operatører kan være en attraktiv base for den videre udvikling af Erhvervsklyngen omkring Bønnerup Havn.

Figur 1: Hovedelementer i Erhvervsklynge Bønnerup Havn.



De fire "kendetegn"

I forbindelse med oplandsanalysen har GEMBA Seafood Consulting gennemført en række interviews med repræsentanter for de virksomheder, der har betydning for Bønnerup Havn. Formålet med de gennemførte interview er at give et signalement af Bønnerup Havn kendetegn. Dette afspejler også klyngens profil og styrker.

På baggrund af interviewene kan specielt fire "kendetegn" ved Bønnerup Havn fremhæves:

➤ **Placering**

Bønnerup Havn har som fiskerihavn en unik geografisk placering i forhold til fiskeriet i Kattegat.

Udover fiskeri i Kattegat udføres der også fiskeri i Skagerrak og den vestlige del af Østersøen fra Bønnerup Havn. Det vurderes, at Bønnerup Havns position i kraft af sin geografiske placering er blevet styrket gennem de sidste år på grund af ændringer i fiskerimønstre.

Placeringen som lystbådehavn er også optimal, idet Bønnerup Havn har en god beliggenhed i forhold til lystsejlad fra Grenå, Randers, Ebeltoft og Århus.

➤ **Fiskeri, afsætning og service**

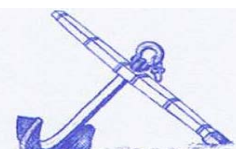
Fiskeriet fra Bønnerup Havn er præget af et stort fiskeri efter tunger både blandt de hjemhørende fartøjer og de udefrakommende fartøjer. Tunge er den økonomisk afgørende fiskeart, der landes i Bønnerup Havn, men også rødspætter, jomfruhummer og torsk landes i et betydeligt omfang.

Værdien af det samlede tungefiskeriet udgjorde i 2006 ca. 16,6 mio. kr. svarende til ca. 60 pct. af de samlede landinger til havnen. I 2006 landede udefrakommende fartøjer tunger for mere end 8 mio. kr. svarende til ca. 30 pct. i værdi af de samlede landinger til havnen. Bønnerup Havn står dermed relativt stærkt på tungefiskeriet.

Blandt de hjemhørende fartøjer er der tillige en stærk tradition for at samle landingerne i Bønnerup Havn.

Fra flere sider blev der givet udtryk for at god service overfor udefrakommende fartøjer er en styrke ved Bønnerup Havn, som er med til at tiltrække og fastholde landinger til havnen. På Bønnerup Havn foregår der ikke nogen forarbejdning af fisk. Opkøb og afsætningen fra fiskeriet er koncentreret omkring to virksomheder på havnen, der også virker som underleverandør til andre virksomheder og større grossister på markedet.

Desuden har Bønnerup Havn en række virksomheder, der kan levere service indenfor fiskeri. Derved eksisterer der en struktur, der gør det muligt at opretholde et højt serviceniveau på havnen overfor fiskeriet.



➤ **Udvikling og lokalt sammenhold**

Bønnerup Havn har siden etableringen i 1937 været præget af et stærkt sammenhold blandt brugerne af havnen.

Havnens udvikling har i høj grad bygget på frivillig arbejdskraft og initiativer taget fra lokal side. Det har løbende dannet en sammenhængskraft mellem brugerne af havnen. I dag udgør denne sammenhængskraft en central styrke i erhvervsklyngen.

Denne pionerånd er også anvendt i forhold til etableringen og udviklingen af den nye værdikæde omkring lystbåde og turisme, som har fundet sted i et tæt samarbejde mellem havnens brugere. En "kontrolleret og lokal" udvikling af turisme-værdikæden ses derfor som en styrkeposition med udviklingspotentiale for alle parter på havnen.

➤ **Lystbåde, turisme og vindmøller**

Kombinationen af aktiv fiskerihavn og lystbådehavn virker som en magnet i forhold til turisme.

I løbet af de seneste år har turismen fået en væsentlig betydning for livet på havnen. Turisme udgør i dag, sammen med lystbådehavnen, en anden og ny værdikæde, der underbygger og medvirker til at opretholde det økonomiske liv på havnen.

Derudover udgør den etablerede vindmøllepark på molerne en økonomisk aktivitet, som helt konkret skaber energi til et opland svarende til el-forbruget hos 1.500 husstande, og dermed er et udpræget synligt eksempel på koblingen mellem havn, by og land.

Figur 2: Facilitetsoversigt over havnen

Som det fremgår af lystbådehavnens facilitetsliste over havnen præsenteres havn og lystbådehavn som et hele med de eksisterende faciliteter.



Erhvervsprofiler

Erhvervsfiskeriet spiller selvfølgelig en afgørende rolle for havens udvikling og økonomi. I dag er mere end 35 erhvervsfiskerfartøjer hjemhørende i Bønnerup og antallet af hjemhørende erhvervsfiskere er 52.

I forbindelse med den gennemførte oplandsanalyse er der udvalgt fire eksempler på erhvervsprofiler på havnen i Bønnerup. Nedenfor er der en kort præsentation af de fire virksomheder. Formålet med dette er at give en identifikation af det erhvervsliv der i dag findes på havnen.

➤ K/S Bønnerup Møllepark

I 1997 stod Nørredjurs Kommune, Bønnerup Fiskeriforening, Bønnerup Havn og flere lokale initiativtagere bag etableringen af vindmølleparken på havnen. I dag består parken af i alt syv vindmøller placeret på havnens mole. I de første mange år blev en af møllerne drevet af Bønnerup Fiskeriforening. I 2006 blev denne ligesom alle de øvrige vindmøller i havnen overdraget til K/S Bønnerup Møllepark der er en del af en større vedvarende energiproduktionsvirksomhed under Ecopartner ApS.

Vindmøllerne medvirker til at sikre mole- og kajanlæg på havnen. Vindmølleparken har i dag også en funktion som symbol og vartegn for havnen. Vindmøllerne leverer energi svarende til elforbruget mere end 1.500 husstande svarende til ca. halvdelen af husstandene i tidligere Nørre Djurs Kommune.



Kilde: Ecopartner ApS

Vindmølleparken på havnen virker i dag som et væsentligt vartegn for havnen og eksemplificerer koblingen mellem havn og land.

➤ Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri ApS



Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri ApS er Bønnerup Havns største servicevirksomhed og ledes i dag af skibsbygger Michael Brøgger som har drevet virksomheden siden 2001. Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri kan i dag tage skibe på op til 70 GT. og udfører alle former for vedligeholdelse og reparationer. Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri løser også en lang række andre opgaver såsom bygning af prototyper og maskiner i mindre serier, tilpasset kundernes særlige behov.

Kilde: Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri

Bønnerup Strand Skibs- og Baadebyggeri er en af de centrale virksomheder i den servicekæden der eksisterer omkring havnen.



Bønnerup Lystbådehavn er i dag en del Bønnerup Havns struktur. Specielt i sommerhalvåret er lystbådehavnen en væsentlig del af det liv der foregår omkring Bønnerup Havn.



Bønnerup lystbådehavn på Norddjursland, der blev indviet i 1999, ligger i et bassin for sig selv vest for fiskerihavnen, men har fælles indsejling med fiskerihavnen. Lystbådehavnen modtager hvert år mere end 4.000 lystfartøjer og udgør dermed et aktivt område en stor del af året. Molerne yder god beskyttelse i dårligt vejr. Havnen råder over 260 pladser fordelt på 4 flydebroer med hækpæle samt 3 faste broer med fortøjning langskibs. I spidsbelastningsperioder anviser lystbådehavnen pladser i fiskerihavnen. Lystbådehavnen er indenfor de givne rammer fuldt udbygget.

Kilde: www.boennerup-lbh.dk

Kilde: www.boennerup.dk/Lystbaadehavn

Bønnerup Havn har en afsætningsstruktur der opbygget omkring handel og leverance af fersk konsumfisk. Udover de to virksomheder på Bønnerup Havn aftager også Thorfisk i Grenå leverancer af fisk fra havnen. Afsætningsstrukturen af fisk fra havnen er dermed udbygget gennem flere aftagerkanaler.



BØNNERUP FISK I/S FISK EN GROS
OG EKSPORT
BØNNERUP STRAND . 8585 GLÆSBORG . TLF. 86 38 62 11

Bønnerup Fisk blev etableret i 1987 og er i dag den største opkøber af fisk på Bønnerup Havn. Virksomheden har i alt 8 ansatte, hvoraf 2 personer er beskæftiget i Grenå. Virksomheden opkøber primært fisk fra Bønnerup, men opkøber også fisk på andre auktioner såsom Grenå. Bønnerup Fisk afsætter en stor del af de opkøbte tunger på det sydeuropæiske marked gennem andre grossist og afsætningsvirksomheder.

Kilde: Bønnerup Fisk

Som det fremgår af erhvervsprofilen indeholder erhvervsklyngen omkring Bønnerup Havn en virksomhedsstruktur, der underbygger både fiskeri- og turisme-værdikæden. Udover den omtalte erhvervsstruktur på havnen findes der også en væsentlig aktivitet på overnatnings og restaurant området specielt i sommerhalvåret.



Hovedtabel oplandsanalyse – Bønnerup Havn

Tabel 1: Bønnerup Havn, beskæftigelse, Antal personer, 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	82		82
Indirekte	23		23
Inducerede		12	12
Total	105		117

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Tabel 2: Bønnerup Havn, produktionsværdi, Mio. Kr., 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers Forbrug	Total
Direkte	75,2		75,2
Indirekte	35,2		35,2
Inducerede		10,7	10,7
Total	110,4	10,7	121,2

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Tabel 3: Bønnerup Havn, indkomstskabelse (Bruttoværditilvækst) Mio. Kr., 2006.

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	37,1		37,1
Indirekte	12,6		12,6
Inducerede		4,9	4,9
Total	49,7	4,9	54,6

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S

Tabel 4: Bønnerup Havn, beregnede skatter, Mio. Kr., 2006

Drift	Havnerelateret aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	10,2		10,2
Indirekte	3,7		3,7
Inducerede		1,6	1,6
Total	13,9	1,6	15,5

Kilde: Syddansk Universitet og GEMBA Seafood Consulting A/S



Bilag: Tabelmateriale – Bønnerup Havn

Tabel 5: Samlede landinger til Bønnerup Havn fordelt på hjemhørende og udefrakommende fartøjer, 2006:

Bønnerup Havn:	<i>Værdi (mio. kr.)</i>	<i>Mængde (tons)</i>
Landet af hjemhørende fartøjer	16,050	565
Landet af udefrakommende fartøjer	12,052	698
Samlede landinger til Bønnerup Havn 2006	28,103	1.263

Kilde: Fiskeridirektoratet

Tabel 6: Bønnerup Havn hjemhørende fartøjers samlede landinger i andre havne, 2006:

Andre havne:	<i>Værdi (mio. kr.)</i>	<i>Mængde (tons)</i>
Samlede landinger i andre havne, 2006	8.144	411

Kilde: Fiskeridirektoratet

Tabel 7: Landinger til Bønnerup Havn fordelt på arter, 2006:

Landinger fordelt på arter:	<i>Værdi (mio. kr.)</i>	<i>Mængde (tons)</i>
Tunge	16,599	177
Rødspætte	3,778	306
Jomfruhummer	2,605	34
Torsk	1,510	114
Andet fisk	3,611	631
Total	28,103	1.263

Kilde: Fiskeridirektoratet

Tabel 8: Samlede landinger fra Kattegat fordelt på arter, 2006:

Landinger fordelt på arter:	<i>Værdi (mio. kr.)</i>	<i>Mængde (tons)</i>
Tunge	47,092	523
Rødspætte	18,148	1356
Jomfruhummer	67,474	916
Torsk	9,159	541
Andet fisk	1,981	1663
Total	143,854	4999

Kilde: Fiskeridirektoratet

Tabel 9: Hjemhørende fartøjer med tilhørsforhold til Bønnerup Havn (2007):

Gruppering af Bønnerup Strands hjemhørende fartøjer:	<i>Antal fartøjer</i>
Fartøjer over 20 meter:	5
Fartøjer 12 – 20 meter:	5
Fartøjer under 12 meter:	27
Samlet antal fartøjer:	37

Kilde: Bønnerup Strand Fiskeriforening

Tabel 10: Antal erhvervsfiskere Bønnerup Havn (2007):

Erhvervsfiskere Bønnerup Strand:	52
---	----

Kilde: Bønnerup Strand Fiskeriforening

